

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Czubik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Pastuszko

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi K. Ł.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie o sygn.
I ACa 993/23,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 4 czerwca 2025 r.,

**I. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym
w Poznaniu w sprawie o sygn. akt I ACa 993/23 nastąpiła
przewlekłość postępowania;**

**II. przyznaje K. Ł. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w
Poznaniu sumę pieniężną w wysokości
3 000 (trzech tysięcy) złotych za okres od 26 marca 2020 r.
do 4 czerwca 2025 r.;**

**III. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu wyznaczenie
terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie I ACa 993/23 nie
później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia odpisu
niniejszego postanowienia;**

**IV. nakazuje Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu zwrócić K. Ł.
kwotę 200 (dwieście) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi;**

**V. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego
w Poznaniu na rzecz K. Ł. kwotę 240 (dwieście czterdzieści)
złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w**

spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym.

D.Z.

Grzegorz Pastuszko Paweł Czubik Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

Pismem z ... marca 2025 r. K. Ł. (dalej: „Skarżący” lub „powód”), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, złożył skargę na przewlekłość postępowania prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu w sprawie I ACa 993/23, wnosząc o: 1. stwierdzenie, że w ww. postępowaniu sądowym wystąpiła przewlekłość postępowania, 2. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnemu w Poznaniu na rzecz Skarżącego kwoty 20 000 zł tytułem rekompensaty za naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, 3. nakazanie niezwłocznego rozpoznania apelacji powoda i wyznaczenie terminu rozprawy, 4. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz Skarżącego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych i opłaty skarbowej.

W uzasadnieniu skargi wskazano m.in., że przewlekłość postępowania apelacyjnego w niniejszej sprawie jest niewątpliwa. Sprawa wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu i została tam zarejestrowana 21 kwietnia 2023 r. i przez okres bez mała 2 lat, a dokładnie to już ponad 1 rok i 10 miesięcy, mamy do czynienia z bezczynnością postępowania apelacyjnego i stan ten niezmiennie trwa nadal. Sąd Apelacyjny w tym czasie nie podjął żadnej czynności zmierzającej do rozpoznania sprawy, wpłynęły jedynie dwa pisma pełnomocnika pozwanego i dwa pisma pełnomocnika powoda. W ocenie Skarżącego, został on w ten sposób pozbawiony prawa do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki.

Zauważyć przy tym należy, że pozew Skarżącego wpłynął do Sądu Okręgowego w Koninie 23 marca 2020 r., po trzech latach został wydany wyrok 13 marca 2023 r., sprawa niniejsza trwa więc długo, bo łącznie w sumie już 5 lat i nadal nie widać jej końca. O ile jednak w postępowaniu I instancji nie było przewlekłości, a długi jego czasookres był konsekwencją wielości przeprowadzanych dowodów, o tyle w postępowaniu apelacyjnym przewlekłość jest ewidentnie widoczna – przez niemal 2 lata nic w sprawie się nie dzieje i nie ma jeszcze nawet terminu rozpoznania sprawy. Skarżący w najmniejszym stopniu nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania w żadnej instancji.

Powyższa sytuacja jest zupełnie niezrozumiała dla Skarżącego, co więcej jest dla niego krzywdząca i bardzo przy tym stresująca. Powód w wyniku wypadku, któremu uległ ... r. był bardzo bliski własnej śmierci – jego sprawca wjechał samochodem w pas ruchu powoda, doprowadzając do czołowego zderzenia obu pojazdów. Konsekwencje zdrowotne dla powoda w wyniku tego wypadku to 96 procent trwałego uszczerbku na zdrowiu. Przewlekłość postępowania i stres Skarżącego z tym związane wiążą się z przypominaniem koszmaru tego wypadku, o którym to chciałby już zapomnieć.

W piśmie z ... kwietnia 2025 r., które wpłynęło z Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, wniesiono o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2023, poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa

dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na znaczenie sprawnego rozstrzygania sporów sądowych, jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. *Pikułski*, J. *Szzechowicz*, *Ludzki wymiar prawa a przewlekłość postępowania sądowego* (w:) *Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza*, Toruń 2004, s. 353 i n.).

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy

(postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny (postanowienia NSA: z 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06; z 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08 oraz z 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że naruszono w niej prawo do sądu w aspekcie rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Bezspornym faktem jest, że akta sprawy wraz z apelacją powoda wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu 21 kwietnia 2023 r. (k. 682 akt sądowych). Sąd dokonał jedynie czynności wstępnych (rejestracja sprawy, wylosowanie sędziego sprawozdawcy, przesłanie odpisu apelacji stronie przeciwnej). Nie podjęto żadnych czynności merytorycznych, nie wyznaczono terminu rozpoznania sprawy.

Powyższe ustalenia przesądzają o zasadności skargi i skutkują przyjęciem, że w zaskarżonym postępowaniu zaszła przewlekłość procedowania. Niezależnie od argumentów powołanych w piśmie przesłanym z Sądu Apelacyjnego w Poznaniu (takich jak m.in. obowiązek rozpoznania sprawy według kolejności wpływu), niewyznaczenie terminu rozpoznania sprawy przez okres ponad dwóch lat narusza standard rozpoznania sprawy sądowej bez nieuzasadnionej zwłoki. W orzecnictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzeczniczej co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22).

Uwzględniając skargę, wobec sformułowania przez Skarżącego stosownego żądania, Sąd Najwyższy miał obowiązek przyznać od Skarbu Państwa sumę pieniężną, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość.

Wskazany przepis określa granice rzeczowej rekompensaty (2 000 – 20 000 zł), a także stanowi, że wysokość sumy pieniężnej, we wskazanych granicach, wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania.

Skoro postępowanie sądowe w niniejszej sprawie rozpoczęło się 26 marca 2020 r. (prezentata Sądu Okręgowego, k. 3 akt sądowych) i do tej pory nie zakończyło się prawomocnie, to przyjmując kwotę 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania oraz uwzględniając specyfikę niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy przyznał Skarżącemu sumę pieniężną w wysokości 3 000 zł za okres od 26 marca 2020 r. do 4 czerwca 2025 r.

Jednocześnie Sąd Najwyższy zalecił Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia odpisu orzeczenia Sądu Najwyższego oraz nakazał Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu zwrócić K. Ł. kwotę 200 zł uiszczoną tytułem opłaty od skargi. Wreszcie, rozstrzygnięto o zwrocie kosztów zastępstwa procesowego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

D.Z.

[a.ł.]

Grzegorz Pastuszko Paweł Czubik Maria Szczepaniec